

Karsai Gábor

Hogyan lázadjunk?

BuddhaFeszt fesztivál megnyitóbeszéd*

Van egy jó hírem: tervezett mondanivalóm valamennyi pontja érvényét veszítette. Két okból kifolyólag: egyrészt Mireisz László egy olyan átfogó ívet adott a buddhizmus iskoláiról és tanításairól, hogy ehhez már nagyon nehéz bármit is hozzátenni. A másik pedig az, hogy a fesztivál mottója „nyugalomban lenni öröm”, és úgy záródott az előző beszéd, hogy lázadjunk. Tehát nekem is lázadnom kell.

Van egy másik jó hírem is: rájöttem, hogy az eredetileg tervezett beszédemre lesz itt még két nap meg több megnyilvánulási lehetőség is, amikor már ezek a gondolatok, amik most elhangzottak, el lesznek felejtve, és újra elő lehet őket hozni. Mondok tehát egy másik beszédet, amit nem terveztem, de ami itt, menet közben született meg.

A harmadik jó hírem pedig az, hogy ez a beszéd nagyon rövid lesz.

Szóval hogyan lázadjunk akkor?

Tényleg ellentmondás van a nyugalomban lét és a lázadás között? Fel kellett ismernem, miközben Mireisz László beszélt, hogy nincsen, hogy az igazi lázadás ma az, ha szépen nyugalomban ülünk a fenekünkön. Ez az igazi lázadás. És minden, ami ebből következik. Mert minden arra ösztökél bennünket, hogy menjünk, csináljuk, tegyük, teremtsük, valósítsuk meg, persze elsősorban önmagunkat. Ez a legnagyobb feladatunk ma a világban, halljuk mindenhol, „valósítsd meg önmagadat”. Mi már nem tudjuk, hogy mit kellene megvalósítanod, te fogod tudni, valósítsd meg önmagadat. De hogyan?

Minden arról szól az életünkben, hogy mit tegyünk, mit csináljunk, merre menjünk, mit szerezzünk, mik lehetnének még, amik nem vagyunk. Sose jó az, ami éppen van, mindig más kell és más lesz a jó. Szóval hogyan lázadjunk?

A beszédek után folytatni fogjuk a szertartást és a recitációkat, aminek a következő szakasza majd így fog szólni. Már előre hívom most, hogy amikor majd elmondjuk, tudjuk, hogy mit is érdemes gondolni róluk. Mert ez a négy pont, amit majd fogunk recitálni, tartalmazza a lázadásunk lényegét.

- *A szenvedő lények számtalanok, fogadom, hogy mindnek segítségére leszek.*
- *A szenvedélyek kötelekei sokfélék, fogadom, hogy mindtől megszabadulok.*
- *A tanítások sokrétűek, fogadom, hogy mindet megismerem.*
- *Az út a teljesség elérése, fogadom, hogy végigjáróm.*

Ez a négy pont a lázadásunk lényege. Fejtsük ki egyenként, hogy miért.

Először is „a szenvedő lények számtalanok”. Te jó ég, nem egyedül szenvedek, nem csak én szenvedek, nem csak velem van valami baj! Mindenki szenved, sőt, minden lény: nem csak azt mondjuk, hogy a szenvedő emberek számtalanok; a szenvedő lények számtalanok. Nagyjából tudjuk is az okát, hogy manapság a többi lény éppen mitől szenved ezen a bolygón, többek között annak köszönhetően, amit mi, emberek teszünk. De hogy nem egyedül én szenvedek, hanem nagyon sokan mások rajtam kívül szintén szenvednek? Mennyire el vagyok foglalva az én saját magam szenvedéseivel! Lépten-nyomon azt vizsgálom, mitől szenvedek, miért szenvedek annyira, és ezzel mit kellene, hogy kezdjek, hogy jobb legyen. Közben ott vannak mások is rajtam kívül, akik éppúgy szenvednek. Lehet, hogy a saját szenvedésemet félre kellene tenni egy pillanatra, majd lesz vele valami...

Megoldódik netán? Vagy elmúlik, vagy lesz vele valami. De nézzük meg, hogy akik rajtunk kívül vannak, körülöttünk vannak, azok mitől

* Elhangzott Sikondán, 2023. augusztus 11-én.

szenvednek. És mit fogadunk meg? Hogy mindnek segítségére leszek. Na, ez az igazi lázadás.

Tehát nem az a lázadás, hogy nekimegyek a másiknak, hanem az, hogy segítek neki. Az, hogy foglalkozom vele, az, hogy törődöm vele, legyen az bárki, aki éppen az utamba esik, aki éppen szembejön velem. Bármilyen élethelyzetben, itt, otthon, munkahelyen, utcán, bárhol. El is fordulhatok tőle, netán veszekedhetek vele, vagy jól földbe döngölhetem, vagy megalázhatom, vagy megsérthetem, de megtehetem azt is, hogy meghallgatom. Vagy odafordulok hozzá. Na, ez igazi lázadás.

„A szenvedélyek kötelékei sokfélék.” Hát igen, elég sok szenvedélyünk van, elég sok vágyunk van, sóvárgás, szomj tölt el bennünket minden iránt. Ezt szeretnénk, azt szeretnénk, amazt szeretnénk, bármit szeretnénk, csak éppen nem azt, ami van. Nagyon sokfélék ezek a kötelékek; hogyan lázadjunk ellenük?

Próbáljuk kielégíteni őket? Sose fog sikerülni. Próbáljuk elvagdostni őket? Elég nyers megoldásnak, drasztikus, radikális megoldásnak tűnik elvagdostni őket, és nem nagyon fog sikerülni. Mert a megoldás nem a vágás, hanem a megszabadulás. Lehet, hogy ez kicsit hasonlóan hangzik, mint a vágás, de egész más, mert ahhoz, hogy a szenvedélyek kötelékeitől meg tudjunk szabadulni, még egy dologra szükség van. S ez a harmadik pont.

„A tanítások sokrétűek, fogadom, hogy mindet megismerem.” El kell kezdenem foglalkozni

a szenvedélyeim okaival, a szenvedéseim okaival, a vágyaim, a sóvárgásaim okaival, a kötelékekkel, amelyek kötnek. Meg kell értenem ezeket mind a saját belső személyem szintjén, tehát önismerettel, mind pedig olyan tanítósok igénybevételével, amelyekkel más tanítók áldottak meg bennünket, mert ők már ezen átestek, végigmentek, feldolgozták ezeket, leírták, elmondták, tanították, és segítenek bennünket, ha hozzájuk fordulunk. Nem vagyunk magunkra hagyva. De az rajtunk múlik, hogy foglalkozunk-e ezekkel a tanításokkal.

Na most, ebben a három pontban, ami a lázadás lényegét alkotja – és ez elsőre elég érdekes lesz –, mind a három pontban van egy, mondjuk így, számnév. Mégpedig a „sok”. Az a számnév, hogy „sok”. Számtalan szenvedő lény van, sokféle kötelék van, és sokrétű tanítások vannak.

A megoldás tehát nem egy dolog. Nem egyféle dolog. A buddhizmus talán az egyik legkülönbözőbb világnézet, vallás vagy szemlélet. Annyiféle mindent tanítanak buddhizmuson belül az évezredek alatt különböző hagyományok és tanítók, hogy mondanak A-t is, és annak az ellenkezőjét is. Mondanak B-t is és annak az ellenkezőjét is. Nincs olyan tantétel, nincs olyan állítás, aminek ne hangozna el egy másik összefüggésben akár az ellenkezője is. És ezt feldolgozni, egyáltalán megérteni, hogy ennyi mindenfélét lehet mondani a világról, nagyon nehéz. Ember legyen a talpán, aki ezt

tudja vállalni, hogy ezt a sokféleséget, ezt a sokrétúséget valóban a magáévá teszi, de nincs más út, mert egy módszer nem vezet megoldásra. Nincs csodaszer. Nincs.

Egyetlen, mondhatni, valódi csodaszer van, ha ennek a sokféleségnek, ennek a sokrétúségnek, ennek a számtalan köteléknek, ennek a számtalan szenvedő lénynek, ennek a sok mindenségnek a maga sokaságában veselkedünk neki. De nem lehetetlen, tehát ne ijedjen meg senki, hogy te jó ég, akkor most mi fog rám várni? Ennyiféle tanítás? Ennyiféle buddhizmus, ennyiféle buddhista tanító? Mindenki mást mond, aki a színpadon ül. Az egyik ezt mondja, a másik azt mondja, a harmadik amazt mondja, akkor melyiknek higgyek?

Ne ijedjete meg, ne ijedjen meg senki, mert nincs más ezen kívül. Mindannyian a saját életünket éljük, a saját igazságunkat kutatjuk, és a saját válaszainkat fogjuk megtalálni az úton járás során, és ez a saját egy újabb adalék lesz, egy újabb hozzájárulás lesz ehhez a sokféleséghez. Nincs egy igazság és nincs egy megoldás. És nincs egy valóság se. Nagyon sokféle van.

De mégis azt fogadjuk meg, hogy mindezeket a kötelekektől megszabadulunk, és mindezeket a tanításokat megismerjük. Tehát az első pontban vállaljuk a segítségnyújtást: radikális lázadás. A második pontban vállaljuk az önismeretet, a saját szenvedélyeink megismerését, ez is elég radikális, ez is valódi lázadás: magunkkal és a saját belső világunkkal foglalkozunk, de nem felejtjük el a többi szenvedő lényt, hiszen azzal kezdtük, hogy rajtuk segítünk. A harmadik pedig, hogy mindezt valamilyen tudásrendszer keretei között tesszük. Tehát olvasunk, tanulunk, tanításokat hallgatunk, tanításokra járunk, magunk is tanítónak válunk, elsősorban önmagunk tanítójává, és így járjuk azt, ami a negyedik pontban fogalmazódik meg: ami a legradikálisabb, a lehető legradikálisabb pont, és ez hordozza a legmélyebb lázadást.

„Az út a teljesség elérése, fogadom, hogy végigjáróm.” Nem arról van szó, hogy elmegyek egy hétvégi tanfolyamra, és megtalálom a megoldást az összes problémámra. Hogy elmegyek ehhez a szupergyógyítóhoz, és mindent megold bennem. Vagy végighallgatok egy YouTube előadást, vagy egy podcastot, és mindent meg

fogok érteni. Eddig semmit nem értettem, ott meghallgattam, már megértettem mindent, és onnantól kezdve nekem már tökéletes minden, minden jó lesz. Nahát, ez nincs így. Illetve pontosabban, ez nem így van.

De ez nem baj. Nem baj, mert sokkal gazdagabb a valóságunk így, sokkal gazdagabb az életünk így. Sajnos így szerveződött. Egy sokkal gazdagabb létben vagyunk benne, mint amilyenre egyébként vágnánk. És ha végigjárjuk ezt az utat, az azt jelenti, hogy végig járjuk. Elmegyünk a legvégéig ennek az útnak, nem állunk meg menet közben. Persze ide-oda teszünk kitérőket, de ha végigjárjuk, akkor bekövetkezhet a megsza badulás, a teljesség elérése, ami tulajdonképpen maga az út. Ez az egész, amivel itt foglalkozunk, az egész, ami idevezetett ehhez a mai naphoz, és az egész, ami ezután következik mindenkinek az életében, ez maga az út. Most ez csak egy pillanat. Csak egy állomás, egy kis elcsendesülés, mikor együtt vagyunk, majd megyünk tovább, és járjuk tovább az utat. Mindaddig, amíg végig nem járjuk. Hogy mikor lesz vége, meddig tart, vége lesz-e esetleg még idén, vagy jövőre, vagy ebben az életben, vagy ki tudja mikor, ezt nem tudhatjuk. Na, ez lázadás.

Mert mindennek ellentmond, amivel a mai világunk megpróbál bennünket ellátni, vagy megpróbál bármire rábírn. Foglalkozz csak saját magaddal, bármit megvalósíthatsz, bárki lehetsz, ne foglalkozz mással! Vannak csodamegoldások, egy pillanatnyi módszer, ami mindenre megoldás, gyógyír, és hogy ez itt és most azonnal a tied lehet, nem kell tovább küzdened, nem kell tovább szenvedned, nem kell tovább sehova menned, itt és most elérhető.

Ez az, amire úgymond próbál a világ ma bennünket rávenni. Nem tudatosan feltétlenül, mert egyszerűen egy ilyen világban élünk, hogy mindenre itt és most, azonnal megoldást akarunk. A Buddha, illetve a buddhizmus azt hiszem nem ezt kínálja, hanem egy rendes utat. Tehát egy jó kis erdei 40 kilométert. A szomszéd stúdióba leugrás helyett – ami nagyon fontos, az is része az útnak – menjünk el a 40 kilométeres kirándulásra is.

Úgyhogy lázadjunk!

Persze lehet, hogy még sokféleképpen lehet ezen kívül is lázadni.

